

prevzemnik dejansko prejel z izročilno pogodbo tudi tozadevno relevantno darilo.

Uvodno omenjenih predlogov torej načelno ni niti dovoljevati niti zavračati, zahtevati je marveč po § 386 c. pr. r., da predlagatelj verodostojno navede, ali obsega konkretna izročilna pogodba preživetek ali ne. V prvem primeru je predlog dosledno zavrniti, v drugem pa jim je ugoditi to tem bolj, ker je v svrhu določanja dolžnih deležev treba ugotoviti vrednost darila za čas, ko je bila daritev izvršena, torej ob času napravljene izročilne pogodbe.

To naziranje je zakonito, pa tudi pravično. Izročilne pogodbe s preživitkom so pogodbe na srečo. Če preživitkar kmalu zamre, napravi prevzemnik po navadi dobiček, v nasprotnem slučaju pa mnogokrat izgubo. Zato pri teh pogodbah tudi ne pride v poštev *laesio enormis*. Izročilne pogodbe brez preživitka — seveda tudi brez drugih ponavljajočih se do smrtnih dajatev za določene osebe — pa so pravzaprav fiksne, neriskantne kupne pogodbe z eventualno daritveno primesjo, ki utegne tangirati nujne deleže odletelih. (*Ascendenti* v teh ozirih sploh ne pridejo v poštev.)

R. J.

Odstop prednosti in kolki.

Banka A je odstopila za že vknjiženo terjatev posojilnice B v znesku 450.000 Din ter za enako že vknjiženo terjatev posojilnice C v znesku 150.000 Din prednost pred svojo tudi že vknjiženo terjatvijo v znesku 25.000 Din. Notar, ki je napravil prednostno izjavo, jo je kolkoval s kolkom za 2 Din, zemljiškooknjižni predlog za vknjižbo prednosti s kolkom za 10 Din. — Zemljiškooknjižno sodišče je izvršilo predlagani vpis, pristojni davčni urad pa je zahteval naknadno za vknjižbo navedene prednosti takso po tar. post. 138 t. z. in sicer 6005 Din manj že vplačanih 10 Din — torej od skupne svote 600.000 Din, za terjatvi posojilnic B in C, ki sta dobili prednost. Razlogov za to davčni urad ni navedel.

Na prvi pogled je očitno, da je zahteva za omenjeno takso neupravičena in nezakonita. Naj se tar. post. 138 t. z. razlaga še tako strogo in naj je izvršiti po noveli vpise prednosti v zemljiško knjigo z vknjižbo in ne več — kakor prej običajno — z zaznambo, vendar postopanje davčnega urada v tem primeru ne more biti pravilno. Sicer našteva tar. post. 138 t. z. vknjižbo kot vrsto zavarovanja ter je za tako zahtevo res plačati tam predpisano takso, je vendar prej določiti vsaj vsoto, od katere naj se zahteva zadevna taksa. Kaj pa se pravzaprav doseže z vknjižbo prednosti za že vknjiženo terjatev odnosno za terjatev, ki naj se istočasno vpiše, pred že vknjiženo terjatvijo? Novela pove to jasno v §§ 46 do 50. Spremeni se samo vrstni red teh terjatev tako, da pride terjatev, ki je zanjo vknjižena prednost, pri razdelitvi izkupila prej do kritja kakor terjatev, pred katero je dovoljena prednost. Pred vknjižbo omenjene prednosti bi se torej izkupilo za zastavljeno zemljišče v znesku 525.000 Din razdelilo takole: banka A bi dobila 25.000 Din, posojilnica B 450.000 Din, posojilnica C pa le znesek 50.000 Din, medtem ko bi propadla za ostanek po 100.000 Din. Za podlago računa je seveda vzeto, da vmesnih knjižnih upnikov ni. Če bi pa bilo zastavljeno zemljišče prodano za isti znesek po izvršeni vknjižbi navedene prednosti, bi se razdelilo izkupilo nastopno: posojilnica B bi dobila 450.000 Din, posojilnica C 75.000 Din, za ostanek 75.000 Din pa bi propadla, kakor tudi banka A za 25.000 Din, — V čem je torej korist vknjižene prednosti? Nikakor ne v tem, da je zavarovanje za že vknjiženi terjatvi posojilnic B in C v skupnem znesku 600.000 Din zvišano za to vsoto, — kakor nedvomno sodi davčni urad — temveč v tem, da se je zavarovanje — če se že smatra vknjižba prednosti za zvišanje zavarovanja — za terjatev posojilnice C zvišalo za znesek 25.000 Din, med tem ko posojilnica B od vknjižene prednosti nima nobene koristi, ker pride v vsakem primeru do popolnega kritja svoje že vknjižene terjatve. Plačati bi bilo torej kvečjemu s stališča, da je zvišano zavarovanje, takso v znesku 255 Din, to je od zneska terjatve za 25.000 Din, pred katero je bila dovoljena prednost, nikakor pa ne v znesku

6005 Din, to je od vsote terjatev za 600.000 Din, za katere je dovoljena prednost. — Zanimivo bi bilo videti, kakšno takso bi zahteval ta davčni urad, če bi se terjatev, za katero se je dovolila prednost, kakor navadno vknjižila istočasno z vknjižbo prednosti. Bi-li zahteval zato kar dvojno takso iz tar. post. 138 t. z., morda tudi takrat, kadar bi znašala terjatev, pred katero bi se dovolila prednost, le 500 Din, ona pa, za katero bi se dovolila prednost, 1.000.000 Din ali pa še več!

Stari pristojbinski zakon je zahteval za prednostne izjave same kolek za 2 Din, vpisi zaznambe prednosti pa so bili nepogojno takse prosti. Tudi pred novelo je že veljalo mnenje, da je vpisati prednost z vknjižbo ali predznambo, dasi se je večinoma vpisovala z zaznambo. Ali tudi za vpis prednosti z vknjižbo niso nikdar zahtevali takse. Novela je sicer končno ugotovila, da je vedno vpisati prednost z vknjižbo, ni pa v bistvu izpremenila značaja prednosti same. Zato in ker utegnejo terjatve, za katere je dovoljena prednost, kljub vknjiženi prednosti pri razdelitvi izkupila za zastavljeno zemljišče ali deloma ali celotno propasti odosno priti do popolnega kritja, ker torej od vknjižbe prednosti nimajo prav nobene koristi ali pa imajo le naprej določeno korist, ker je torej vknjižba prednosti le problematične vrednosti, to je neocenljiva, ni smatrati vknjižbe prednosti za nobeno vrsto zavarovanja in tudi ne za zvišanje zavarovanja, ki bi bilo za njegovo vknjižbo plačati takso po tar. post. 138 t. z., niti od vsote terjatev, pred katerimi se je dovolila prednost, še manj pa od vsote terjatev, za katere se je dovolila prednost, temveč jo je smatrati edino pravilno v smislu dopisa generalne direkcije posrednih davkov od 5. marca 1924 št. 9602 za pravo, za koje se zahteva zavarovanje, ki ni ocenljivo, ter je torej taksirati tako zahtevo z najmanjšo predvideno takso iz tar. post. 138 t. z., to je s kolkom za 10 Din. — Seveda je, če se zemljiškooknjižno zavaruje tudi še dotlej nezavarovana terjatev in obenem vknjiži prednost te terjatve pred drugo terjatvijo, plačati za zahtevo zavarovanja nove terjatve takso po tar. post. 138 t. z. od zadevnega zneska in poleg tega še za vknjižbo prednosti kolek za 10 Din.

Dr. I. G.